

Một cuốn tiểu thuyết đang bán rất chạy ở Trung Quốc, đã được dịch sang tiếng Anh, kể chuyện loài sói và loài người sống chung trên cánh đồng ở Nội Mông. Cuốn Wolf Totem của Jiang Rong là một bản anh hùng ca về những cánh đồng cừu mênh mông. Trong không gian bát ngát đó sói và người vừa đấu trí và đấu sức giành sự sống, vừa cùng tác động lẫn nhau cho những thay đổi nguyên thủy biến thành sự kiện, suốt mấy ngàn năm tới thời trăm ngàn năm trước cho tới bây giờ. Được in trang 319 trong bản dịch do Penguin Press xuất bản, thấy một đoạn rất cảm động về con sói xông vào đàn cừu, bắt một con ăn thịt ngay tại chỗ.

Chuyện Wolf Totem, tức Lang Tú Đổng (Tú Đổng dịch là Tu Đen, phiên âm chữ Totem) là câu chuyện một sinh viên đi học ở Bắc Kinh bị đày lên Mông Cổ đi chăn cừu để “học tập lao động” trong thời “Cách mạng Văn hóa,” giống như cuốn tiểu tác phẩm của Jiang Rong (Khổng Nhụng) đã trải qua. Một bản anh hùng ca này được bắt đầu đi lên trên đời quan sát những hang ổ chuột chũi và học hỏi bắt chước, bằng anh phải quay lại khi thấy một con sói tấn công đàn cừu.

Anh chàng kiên cường con chó sói của chúng ta vượt ngã một con cừu, rồi nó xé da xé thịt ăn. Đó là một con sói đối quá phải mở ra hi vọng một mình đi bắt cừu giết ăn ban ngày, thay vì chờ đợi công ban đêm theo truyền thống. Anh sinh viên vốn cho rằng để quân của Thành Cát Tư Hãn đã học phép bầy binh bắt trộm của loài sói cho nên mới chinh phục được bao nhiêu miền đất từ Âu Châu sang Á Châu. Anh đồng quan sát con sói ăn thịt, theo dõi của người ở Bắc Mông Cổ kiên nhẫn chờ con sói ăn no rồi ngủ rồi mới đi ngủ thì sẽ hiểu được nó dễ dàng.

Đàn cừu bắt sói tấn công lúc đầu hoảng sợ chạy tán loạn. Nhưng khi thấy con sói bắt đầu ngửi xung quanh tìm kiếm thịt đồng loại rồi thì cả đàn cừu yên tâm, vì một con sói thông minh ăn không hết một con cừu đã no, và khi no rồi thì con sói không màng đến những món ăn trước mắt. Lũ cừu dần dần trở về bình thường đồng loạt cảm nhận cũ. Nhiều con cừu còn tò mò tiến đến gần ngó xem con sói nó ăn thịt “đồng bào” mình như thế nào, giống như người ta đi xem thiên hạ đánh nhau. Tác giả mô tả một cảnh tượng kỳ lạ có vẻ như muốn nói với con cừu đang bắt đầu ăn thịt: “May quá! Con sói nó ăn thịt mày! Thành ra nó không ăn thịt tao!” Nhiều con cừu bắt đầu tiến tới sát bên cạnh, cả đám chen chúc nhau để được nhìn rõ xem con sói đang ăn thịt mình như thế nào.

Nhân vật của Jiang Rong là một sinh viên ham đọc sách. Nhìn cảnh đó, anh nhớ lại một đoạn văn của Lão Tử. Nhà văn tác giả thời trước ở Đài Chiên Thập Hai khi quân Nhật chiếm Trung Quốc, một đám đông người Trung Hoa cũng đồng quan niệm cảm nhận một quân nhân Nhật Bản chuồn bắt chém đầu một người Trung Hoa. Anh sinh viên trẻ nhớ, “Chúng ta trách được, những người du mục Mông Cổ họ coi người Hán cũng giống như đàn cừu.”

Các nước Á Đông đã từng bị quân Nhật chiếm đóng ôm mặt nói họ nếm đấm rồi đi vào đám quân đội của Thiên Hoàng. Nhưng vì Việt Nam không chia sẻ cảm tưởng đó vì nước ta chỉ bị quân đội Nhật chính thức chiếm đóng trong một thời gian ngắn, thực cuộc đổ chính vào Tháng Ba tức ngày nước Nhật đầu hàng vào Tháng Tám. Nhưng cái lạ, người Việt thì có cảm tình với người Nhật, vì các nhà ái quốc trong phong trào Đông Du đã sang Nhật tìm học; mặt khác vì quân Nhật đã lật đổ chế độ hoàng gia thực dân Pháp ở nước ta.

Các nước khác ở Á Đông như Trung Quốc, Hàn Quốc, Đài Loan thì không may đã phải sống dưới ách cai trị tàn bạo của đoàn quân Nhật Bản, cho nên trong ký ức của họ còn chôn giấu nỗi đau đớn. Là tôi thì không đánh thức nỗi đau của ông bằng cách nhắc nhở đến những mặt trái của người Trung Hoa trong thời đại ông sống. Ông bắt đầu bằng việc mô tả những hình ảnh lạc hậu, chậm tiến, những tệ nạn trong xã hội Trung Hoa; với những cảnh nghèo khổ, những người giàu sống phè phỡn bên cạnh những người nghèo đang đối diện chết đói. Ông bắt đầu sống trong cảnh đó những người không hiểu ý thức được rằng sống như vậy đã là mặt trái rồi.

Tuy nhiên chàng sinh viên trong truyện Wolf Totem, và tác giả Khổng Nhụng, có dịp nhìn lại là tôi thì chỉ nhìn thấy cảnh nghèo khổ của người Trung Hoa bằng nỗi đau của người Nhật chém cắt nỗi đau của họ mà không làm gì để phản kháng. Chính hình ảnh đó đã làm cho các nhà văn, từ là tôi đến Khổng Nhụng, ghi khắc mặt trái của xã hội rồi tấu tọng trong lòng, có dịp thì phải nhắc lại. Có lẽ loài người không chú ý đến những mặt trái của chính mình gây cho mình. Trái lại, ai cũng dễ ghi nhớ mặt trái của người khác; so sánh mình với gia đình mình với gia đình khác, dân tộc mình với dân tộc khác. Mặt người đàn ông đi xé tàn tảo với vợ con mình thì người khác không cảm thấy như khi người khác chế giễu kiêu. Những thói con mình bị người hàng xóm mắng mạt câu thì, không biết phải trái ra sao, đã rồi thì lòng căm phẫn!

Ngày xưa Phan Bội Châu sang đến Nhật Bản, ngay trong những ngày đầu, đã ba lần cảm nhận thấy xã hội khi thấy lại sống của những người dân bình thường ở Nhật Bản và chợt nhận ra nỗi đau của mình ở nước “An Nam” và cảm thấy như vậy. Đó là những cảnh mà người khác sát Nhật ở nhà ga xe lửa thì tâm trí tìm hành lý của các bộ phận, rồi đem túi tiền ra, cúi đầu và nghiêng mình xin lỗi xin trả lại. Nhưng Nam ta, cảm không thấy người Việt ăn với nhau như vậy. Mặt khác là cả Phan và cả Tăng Bạt Hổ kêu mặt anh kéo xe chỉ mình đi tìm mặt người du học sinh Trung Hoa để các nhà cách mạng Trung Hoa khác gì thiêu. Anh phụ xe đưa hai cảm nhận của họ không tìm thấy, anh hỏi thăm rồi đưa đi nhà ga, quanh quẩn suốt cả buổi mà không tìm ra. Nhưng anh chỉ lấy đúng số tiền của chuyến xe đi từ nhà ga tới đó, cả Phan muốn trả thêm tiền công đi tìm nhưng anh nhận được không nhận. Là mặt trái của họ, Phan nhìn thấy nỗi đau của mình và cảm thấy họ thấy.

N i h th n c a Phan B i Châu xu t phát t n n giáo d c Nho Giáo. Khi c trông th y nh ng ng i Nh t B n có nghĩa khí, s ng trung tr c, gi danh d , đúng nh hình nh m u ng i “quân t” mà chính c đã h c t cha m , th y giáo c a mình; c c m th y h th n vì Vi t Nam và Nh t B n cùng ch u nh h ng c a Kh ng Giáo mà sao n c ng i ta có nh ng ng i bình dân ăn quân t nh v y, còn n c mình thì r t ít? M nh T nói bi t h th n là m m ng c a d c D ng, Phan B i Châu ch ng t đi u đó.

Ông Nông Đ c M nh m i qua thăm Nh t B n, nh ng ch c ông không đ c tr i qua nh ng kinh nghiệm m nh Phan B i Châu. Tuy nhiên, th nào cũng có lúc ông ph i c m th y đ m t, n u nh làn da m t c a ông cũng bén nh y nh ph n l n loài ng i. Đó là khi các quan ch c Nh t B n nh c nh các quan ch c Vi t Nam nên tích c c h n trong vi c ch ng tham nhũng. Trong vi c bang giao, ng i ta không th nói rõ h n.

T i sao chính ph Nh t B n ph i lên ti ng nh c nh nh v y? Không ph i vì ng i ta c ý nh c nh t i v các cán b cao c p c a đ ng c ng s n đã b t các nhà th u Nh t ph i h i l hàng tri u M kim, hay nh ng cán b ăn c p ti n Nh t vi n tr làm c u làm đ ng đ đi đánh cá bóng đá, đ làm nh c các v khách ng i Vi t đ ng sang thăm n c Nh t. Nh ng chính ph Nh t B n ph i c m th y h có b n ph n nêu lên v n đ đó ch vì h ch u áp l c c a d lu n dân chúng. C n c Nh t bi t ti n đóng thu c a h đ em cho Vi t Nam đã b các cán b c ng s n ăn c p nh th nào. N u chính ph Nh t không nói gì đ n, th nào h cũng b báo chí và phe đ i l p ch trích.

Nh ng n u làn da m t c a ông Nông Đ c M nh cũng bén nh y nh nh ng ng i Vi t Nam khác, ch c h n không c n ch đ n lúc đ c nh c nh v vi c bài tr tham nhũng thì m i th y chút h th n trong lòng. Ch c n khi đ c đ a đi du ngo n qua nh ng v n hoa anh đào Tokyo thì m t ng i Vi t Nam bình th ng, t đáy lòng cũng ph i c m th y h th n r i. Vì ai cũng nh l i c nh hoa anh đào Nh t B n đ em sang Hà N i đã b ng i ta tranh nhau b , hái công khai nh th nào trong ngày H i Anh Đào năm ngoái. Chính ph Hà N i có th c m th y hãnh di n vì đã gi đ c tr t t trong l h i năm nay. Nh ng m t n c mà ph i huy đ ng đ c t i 500 c nh sát công an t i b o v 6 cây hoa anh đào, thì ng i dân nghe t i cũng ph i c m th y không đáng hãnh di n chút nào c .

N u nh Phan B i Châu s ng vào th i nay thì ch c n nhìn th y dân Nh t B n đi coi hoa anh đào mà không có m t viên c nh sát nào ph i đ ng canh gác hoa, c Phan cũng ph i th y x u h r i. Nh r t nh u ng i Vi t Nam đ ng s ng Nh t B n đ ng chia s n i h th n đó.

Mối nhọc cõa mọt quĩc gia

Tác Giả: Ngô Nhân Dáng

Thứ Sáu, 24 Tháng 4 Năm 2009 15:51

Mọt nái nhác do hành đáng cáa mát cá nhán gây ra thì chá mát cá nhán đó ăßn nán và xáu há. Nháng khi nháng đáng bào vô danh cáa mình tham đá vào nháng hành đáng nhác nhá, thì cá dân tác cũng chia sá nái nhác đó. Cái nhác càng đác chia cho nhiáu ngáời thì lái càng lán hán.

Tái sao dân tác Viát Nam mình lái lám vào cánh nhác nhá nhá vậy? Chác hán đáng bào ta cũng biát lý do vì đáu rái.